

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIŲ PLĖTROS ĮSTAIGŲ
ĮSTATYMAS**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti efektyvų investavimą srityse, kuriose finansavimas rinkos sąlygomis yra nepakankamas ir (ar) neoptimalus, ir skatinti finansiškai gyvybingas investicijas.

2. Šis įstatymas reglamentuoja Lietuvos Respublikos nacionalinių plėtros įstaigų paskyrimą, veiklą, valdymą, finansavimą ir priežiūrą bei atsakomybę už veiklos reikalavimų pažeidimus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Finansų tarpininkas** – juridinis asmuo, atrinktas konkrečiai skatinamajai finansinei priemonei įgyvendinti.

2. **Fondų fondas** – fondas skatinamajai finansinei priemonei, pasitelkiant finansų tarpininką (tarpininkus), ir (ar) kelioms skatinamosioms finansinėms priemonėms įgyvendinti.

3. **Nacionalinė plėtros įstaiga** (toliau – NPĮ) – finansų įstaiga, kuriai šiame įstatyme nustatyta tvarka suteikta teisė vykdyti skatinamojo finansavimo veiklą.

4. **Priežiūros institucija** – Lietuvos bankas, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka atliekantis NPĮ, įrašytų į NPĮ sąrašą, priežiūrą.

5. **Skatinamoji finansinė priemonė** – valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos, tarptautinių finansų institucijų ir (ar) kitomis lėšomis įgyvendinama paskolų, garantijų, rizikos kapitalo investicijų arba kita finansinė priemonė, kuriai finansuoti ir (ar) įgyvendinti skirtos lėšos (ar jų dalis) grįžta ir pakartotinai naudojamos tiems patiems šios priemonės kūrimo metu nustatytiems tikslams pasiekti arba skatinamojo finansavimo veiklai kitose srityse vykdyti.

6. **Skatinamojo finansavimo veikla** – finansinių paslaugų teikimas srityse, kurių plėtrą Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu būtina skatinti, tačiau kurių finansavimas rinkos sąlygomis yra nepakankamas ir (ar) neoptimalus.

7. **Vadovas** – NPĮ vadovas, valdybos narys ir stebėtojų tarybos narys.

3 straipsnis. NPĮ teisinė forma

NPĮ teisinė forma gali būti tik akcinė bendrovė arba uždaroji akcinė bendrovė, kurios buveinė yra Lietuvos Respublikoje. Visos NPĮ akcijos nuosavybės teise priklauso Lietuvos valstybei.

**II SKYRIUS
PAVEDIMAS VYKDYTI NPĮ VEIKLĄ**

4 straipsnis. Pavedimas vykdyti NPĮ veiklą ir pavedimo panaikinimas

1. Finansų įstaigoms vykdyti NPĮ veiklą, kuri apima skatinamojo finansavimo veiklą, Vyriausybės įgaliotos institucijos teikimu paveda Vyriausybė (toliau – pavedimas vykdyti NPĮ veiklą).

2. Pavesti vykdyti NPĮ veiklą galima finansų įstaigoms, kurios atitinka šio įstatymo 3 straipsnio ir V skyriaus reikalavimus, užtikrinant, kad skirtingų NPĮ pagrindinė skatinamojo finansavimo veikla būtų orientuota į skirtingas Vyriausybės nustatytas sritis, kurių plėtrą būtina skatinti. Vykdyti NPĮ veiklą pavedama atlikus šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytą vertinimą ir finansų įstaigos veiklos srityse, kurių plėtrą Vyriausybės sprendimu būtina skatinti, nustačius finansavimo rinkos sąlygomis nepakankamumą ir (ar) neoptimalumą.

3. Finansų įstaiga, kuriai pavesta vykdyti NPĮ veiklą, gali ją pradėti tik tada, kai priežiūros institucija įrašo ją į NPĮ sąrašą šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka. NPĮ licencinių finansinių paslaugų teikimu turi teisę verstis tik gavusi atitinkamą licenciją.

4. Vyriausybė Vyriausybės įgaliotos institucijos teikimu panaikina pavedimą vykdyti NPĮ veiklą, jeigu:

1) atlikus šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytą vertinimą nustatoma, kad visose srityse, kuriose NPĮ vykdė skatinamojo finansavimo veiklą, finansavimas rinkos sąlygomis pakankamas ir (ar) optimalus;

2) NPĮ nevykdo skatinamojo finansavimo veiklos;

3) priežiūros institucija NPĮ išbraukia iš NPĮ sąrašo šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyta tvarka;

4) yra priimtas sprendimas reorganizuoti ar likviduoti NPĮ;

5) NPĮ neatitinka šio įstatymo 3 straipsnio ir V skyriaus reikalavimų;

6) NPĮ Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikia prašymą panaikinti pavedimą vykdyti NPĮ veiklą.

5. Vyriausybės įgaliota institucija apie Vyriausybės sprendimą panaikinti pavedimą vykdyti NPĮ veiklą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo praneša priežiūros institucijai, o ši šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nustatytais pagrindais išbraukia NPĮ iš NPĮ sąrašo.

6. Panaikinus pavedimą vykdyti NPĮ veiklą, esamų sutartinių ar kitų įsipareigojimų, susijusių su skatinamojo finansavimo veikla, vykdymas perleidžiamas kitai šio įstatymo reikalavimus atitinkančiai NPĮ.

III SKYRIUS NPĮ TIKSLAI, UŽDAVINIAI, FUNKCIJOS

5 straipsnis. NPĮ tikslai ir uždaviniai

1. NPĮ tikslai yra vykdyti skatinamojo finansavimo veiklą Vyriausybės nustatytose srityse, siekti užtikrinti finansiškai gyvybingas ir efektyvias investicijas ir prisidėti prie valstybės ekonominės, socialinės ir regionų plėtros.

2. NPĮ uždaviniai:

1) efektyviai investuoti į finansiškai gyvybingus projektus;

2) skatinti ilgalaikį finansiškai gyvybingų projektų finansavimą iš įvairių finansavimo šaltinių;

3) prisidėti prie patikimos investicinės aplinkos kūrimo;

4) skatinti valstybės ekonominę ir socialinę bei regionų plėtrą.

6 straipsnis. NPI funkcijos

1. NPI vykdo šias funkcijas:

1) įgyvendina skatinamąsias finansines priemones (garantijas, kurios prilyginamos valstybės garantijai, teikia tik tuo atveju, jeigu NPI yra valstybės garantuojama garantijų institucija, kuri suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme) ir (ar) dalyvauja jas įgyvendinant veikdama kaip fondų fondo valdytoja;

2) teikia dotacijas ir (ar) subsidijas, kuriomis prisidedama prie NPI įgyvendinamų skatinamųjų finansinių priemonių;

3) dalyvauja investavimo platformose, kurios suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL 2015 L 169, p. 1), 2 straipsnio 4 punkte, ir (ar) jas kuria;

4) pritraukia privačių lėšų finansiškai gyvybingiems projektams bei regionų ir (ar) vietos plėtrai;

5) užtikrina finansiškai gyvybingų projektų srautą;

6) dalyvauja rengiant skatinamųjų finansinių priemonių investavimo strategijas ir vykdant investicijų rezultatyvumo bei poveikio stebėseną;

7) teikia pasiūlymus ir ekspertinę (techninę ir metodinę) pagalbą valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl būtinų sprendimų siekiant pagerinti investicinę aplinką ir finansavimo prieinamumą projektus įgyvendinantiems subjektams;

8) atlieka kitas funkcijas, kurios reikalingos šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytiems NPI tikslams pasiekti.

2. NPI gali būti kitų juridinių asmenų steigėja ir (arba) dalyvė ir (arba) veiklai vykdyti pasitelkti finansų tarpininkus.

7 straipsnis. NPI skatinamojo finansavimo poreikio vertinimas

1. NPI veikla turi būti pagrįsta vertinimu, kuriuo nustatomas finansavimo rinkos sąlygomis nepakankamumas ir (ar) neoptimalumas, apskaičiuojamas investicijų poreikis. Vertinimas atliekamas Vyriausybės nustatyta tvarka ir atvejais.

2. Atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalyje nurodyto vertinimo rezultatus, NPI srityse, kuriose finansavimas rinkos sąlygomis pakankamas ir (ar) optimalus, veiklą toliau vykdo tik tiek, kiek tai yra būtina pradėti veiklai užbaigti.

IV SKYRIUS NPI VEIKLOS REIKALAVIMAI

8 straipsnis. NPI sąrašas

1. NPI gali būti įrašyta į NPI sąrašą tik tada, kai ji priežiūros institucijai pateikia priežiūros institucijos nustatytus reikalavimus atitinkančius dokumentus ir informaciją:

1) prašymą įrašyti ją į NPI sąrašą, kuriame nurodoma Vyriausybės nutarimo, kuriuo jai pavesta vykdyti NPI veiklą, data ir numeris;

2) priežiūros institucijos nustatytus dokumentus ir informaciją, kuriais patvirtinama, kad NPĮ vadovai atitinka šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus, o vidaus kontrolė užtikrinama vadovaujantis šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytais reikalavimais.

2. Prašymas įrašyti NPĮ į NPĮ sąrašą nagrinėjamas ir sprendimas priimamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu. NPĮ įrašoma į NPĮ sąrašą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo priežiūros institucijos sprendimo priėmimo dienos.

3. Priežiūros institucija atsisako įrašyti NPĮ į NPĮ sąrašą, jeigu ji:

1) neatitinka šio įstatymo 10 ir 11 straipsniuose nustatytų reikalavimų;

2) priežiūros institucijai paprašius pateikti trūkstamus ar patikslintus dokumentus ir informaciją, reikalingus sprendimui priimti, per nurodytą terminą nepateikia šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir informacijos.

4. NPĮ ne vėliau kaip per 10 darbo dienų privalo informuoti priežiūros instituciją apie dokumentų ir informacijos, pateiktų pagal šio straipsnio 1 dalį, pasikeitimus, kai tik šie pasikeitimai paaiškėja. Priežiūros institucija neprivalo būti informuota apie Vyriausybės nutarimo, kuriuo į NPĮ sąrašą įrašomai įstaigai pavesta vykdyti NPĮ veiklą, pakeitimus, išskyrus atvejus, kai pagal šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalies nuostatas pateikiama informacija apie pavedimo vykdyti NPĮ veiklą panaikinimą.

5. NPĮ sąrašą priežiūros institucija skelbia savo interneto svetainėje.

9 straipsnis. Išbraukimas iš NPĮ sąrašo

1. NPĮ išbraukiama iš NPĮ sąrašo, kai:

1) šio įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nustatytais pagrindais panaikinamas pavedimas vykdyti NPĮ veiklą;

2) yra priimtas priežiūros institucijos sprendimas NPĮ taikyti šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatytą poveikio priemonę.

2. NPĮ, priežiūros institucijos sprendimu išbraukta iš NPĮ sąrašo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu atveju, gali būti vėl į jį įrašyta šiame įstatyme nustatyta tvarka. NPĮ, priežiūros institucijos sprendimu išbraukta iš NPĮ sąrašo šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju, kreiptis dėl įrašymo į NPĮ sąrašą gali ne anksčiau kaip po vienerių metų nuo sprendimo išbraukti ją iš šio sąrašo įsigaliojimo dienos.

3. Priežiūros institucijos sprendimas NPĮ išbraukti iš NPĮ sąrašo per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos paštu ar elektroninių ryšių priemonėmis išsiunčiamas arba įteikiamas pasirašytinai NPĮ.

4. Priežiūros institucija apie priimtą sprendimą NPĮ išbraukti iš NPĮ sąrašo nedelsdama, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo, praneša Vyriausybei. Jeigu sprendimas išbraukti NPĮ iš NPĮ sąrašo priimamas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju, Vyriausybė šio įstatymo 4 straipsnyje nustatyta tvarka panaikina pavedimą vykdyti NPĮ veiklą.

10 straipsnis. Reikalavimai NPĮ vadovams

NPĮ vadovai turi atitikti Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus ir jų tinkamumo vertinimui *mutatis mutandis* taikomos Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymo 8 straipsnio 4, 5 ir 6 dalių nuostatos.

11 straipsnis. NPĮ veiklos vidaus kontrolė

NPĮ veiklos vidaus kontrolė užtikrinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatyta tvarka.

V SKYRIUS NPĮ VEIKLOS ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS

12 straipsnis. NPĮ organai

1. NPĮ turi būti šie organai: visuotinis akcininkų susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir vienasmenis valdymo organas – NPĮ vadovas.
2. NPĮ valdymo organų sudarymo ir darbo tvarką, kompetenciją ir funkcijas, atsakomybę nustato šis įstatymas, NPĮ įstatai, taip pat Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas.
3. Stebėtojų tarybos nariai turi būti nesusiję darbo ar jų esmę atitinkančiais santykiais su NPĮ.
4. NPĮ stebėtojų taryba užtikrina, kad NPĮ vidaus kontrolės sistema atitiktų šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

13 straipsnis. Finansavimo šaltiniai

1. Šio įstatymo 6 straipsnyje nurodytų NPĮ funkcijų įgyvendinimas gali būti finansuojamas iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos, tarptautinių finansų institucijų ir (ar) kitų lėšų.
2. NPĮ, atsižvelgdama į šio ir kitų įstatymų reikalavimus, turi teisę šiame įstatyme nurodytiems NPĮ tikslams pasiekti, uždaviniams įgyvendinti ir funkcijoms atlikti naudoti nuosavo kapitalo, valdomų skatinamųjų finansinių priemonių ir fondų fondų lėšas.

14 straipsnis. NPĮ minimalus nuosavas kapitalas

1. NPĮ minimalus nuosavas kapitalas turi būti ne mažesnis negu 1 000 000 eurų.
2. Jeigu NPĮ nustato, kad NPĮ nuosavas kapitalas yra mažesnis, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai privalo nedelsdami sušaukti neeilinį NPĮ visuotinį akcininkų susirinkimą. NPĮ visuotinis akcininkų susirinkimas privalo priimti sprendimus, kurie leistų per 6 mėnesius nuo to laiko, kai buvo pastebėta, kad nesilaikoma minimalaus nuosavo kapitalo reikalavimo, atkurti NPĮ nuosavą kapitalą iki šio straipsnio 1 dalyje nurodyto mažiausio dydžio.

15 straipsnis. Specialusis kapitalo rezervas ir pelnas

1. Be Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme ir Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme numatytų rezervų, NPĮ turi suformuoti specialųjį kapitalo rezervą, kuris kaupiamas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka ir kurio dydis privalo būti ne mažesnis kaip 5 procentai NPĮ įstatinio kapitalo dydžio.
2. Specialusis kapitalo rezervas formuojamas kaupimo principu, kiekvienais metais tokiam rezervui formuoti skiriant ne mažiau kaip 10 procentų tų metų paskirstytojo pelno, iki bus pasiektas nustatytas rezervo lygis. Specialusis kapitalo rezervas NPĮ visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu gali būti naudojamas NPĮ nuostoliams dengti.
3. NPĮ pelnas naudojamas šiame įstatyme, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme ir NPĮ įstatuose numatytiems rezervams sukaupti ir (ar) didinti, NPĮ veiklai užtikrinti, dividendams Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme nustatyta tvarka išmokėti.

VI SKYRIUS

NPĮ PRIEŽIŪRA IR ATSAKOMYBĖ UŽ REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMUS

16 straipsnis. NPĮ priežiūra

1. Priežiūros institucija:

1) prižiūri, kaip NPĮ, įrašytos į NPĮ sąrašą, laikosi šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje, 10 ir 11 straipsniuose nustatytų reikalavimų;

2) duoda NPĮ privalomus nurodymus Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme nustatyta tvarka per nustatytą terminą pašalinti teisės aktų pažeidimus arba veiklos trūkumus.

2. NPĮ priežiūra atliekama vadovaujantis šiuo įstatymu, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu, kitais finansų rinką ir jos veiklos priežiūrą reguliuojančiais teisės aktais.

17 straipsnis. Priežiūros institucijos teisė į informaciją ir priežiūros tikslu gautos informacijos apsauga

1. NPĮ, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys priežiūros institucijos prašymu privalo pateikti jai informaciją, taip pat ir konfidencialią informaciją, duomenis, dokumentus, jų kopijas, reikalingus jos funkcijoms atlikti ir uždaviniams įgyvendinti.

2. Informacijos, kurią priežiūros institucija gauna priežiūros tikslu, apsaugai taikomas Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymas.

18 straipsnis. Priežiūros institucijos taikomos poveikio priemonės, jų taikymo pagrindai ir tvarka

1. Priežiūros institucija taiko šias poveikio priemones:

1) įspėja dėl šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų pažeidimo;

2) skiria šio įstatymo 19 straipsnyje nustatytas baudas;

3) įpareigoja pakeisti NPĮ vadovą;

4) išbraukia NPĮ iš NPĮ sąrašo.

2. Priežiūros institucija taiko šio straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio priemones, kai yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) NPĮ į NPĮ sąrašą buvo įrašyta priežiūros institucijai pateikus neteisingą informaciją ar pasinaudojus kitomis neteisėtomis priemonėmis;

2) nustatytais terminais nepateikiama šio įstatymo nustatyta ar priežiūros institucijos paprašyta informacija arba pateikiama neišsami ar netiksli informacija;

3) nevykdomas ar netinkamai vykdomas pagal šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punktą duotas nurodymas;

4) trukdoma priežiūros institucijai ar jos įgaliotiems asmenims atlikti patikrinimus;

5) nesilaikoma šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje, 10 ir 11 straipsniuose nustatytų reikalavimų.

3. Poveikio priemonių taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymas.

19 straipsnis. Baudos

1. Priežiūros institucija skiria:

1) NPĮ – iki 10 procentų NPĮ bendrųjų metinių pajamų dydžio baudą;

2) NPĮ vadovams – iki 50 000 eurų dydžio baudą.

2. NPĮ bendrosios metinės pajamos, pagal kurias nustatomas skiriamos baudos dydis, nustatomos pagal paskutinių jos sudarytų (pasirašytų) metinių finansinių ataskaitų duomenis.

3. Tais atvejais, kai sunku nustatyti NPĮ bendrąsias metines pajamas ar to padaryti neįmanoma arba bendrosios metinės pajamos yra mažesnės negu 1 000 000 eurų, priežiūros institucija vietoj šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytos baudos NPĮ skiria iki 100 000 eurų baudą.

4. Šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytais atvejais priežiūros institucija už kiekvieną privalomo nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną skiria baudą iki vieno procento bendrųjų metinių pajamų, o tais atvejais, kai sunku nustatyti bendrąsias metines pajamas ar to padaryti neįmanoma, – iki 1 500 eurų dydžio baudą.

5. Jeigu dėl šio įstatymo pažeidimų buvo neteisėtai gauta pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengta nuostolių ar padaryta žalos ir tokių pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydis, jeigu jį įmanoma nustatyti, viršijo šio straipsnio 1 ar 3 dalyje nurodytus baudų dydžius, priežiūros institucija skiria baudą iki dvigubo neteisėtai gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydžio.

6. Baudos apskaičiuojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymu.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos bankas iki 2018 m. rugpjūčio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas